

TÜRKİYE CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANLIĞI
STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI

TÜRKİYE
YÜZYILI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN YÜZÜNCÜ YILI

2024 YILI CUMHURBAŞKANLIĞI YILLIK PROGRAMI

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM

1. DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER	1
2. TÜRKİYE EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER VE HEDEFLER	4
2.1. BÜYÜME VE İSTİHDAM	7
2.1.1. GSYH ve Sektörel Büyüme Hızları	7
2.1.2. İstihdam	12
2.1.3. Ekonominin Genel Dengesi	14
2.2. YATIRIMLAR	20
2.2.1. Yatırımların Sektörel Dağılımı	20
2.3. ÖDEMELER DENGESİ	25
2.3.1. Cari İşlemler Hesabı	25
2.3.2. Sermaye ve Finans Hesapları	30
2.4. ENFLASYON ve PARA POLİTİKASI	31
2.5. MALİ PİYASALAR	37
3. KAMU MALİYESİNDE GELİŞMELER VE HEDEFLER.....	51
3.1. GENEL DEVLET	51
3.1.1. Merkezi Yönetim Bütçesi.....	59
3.1.2. Mahalli İdareler	66
3.1.3. Döner Sermayeli İşletmeler	67
3.1.4. Sosyal Güvenlik Kuruluşları	68
3.1.5. Fonlar	71
3.2. KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ VE ÖZELLEŞTİRME	72

İKİNCİ BÖLÜM

1. 2024 YILI PROGRAMININ MAKROEKONOMİK AMACI.....	79
2. 2024 YILI PROGRAMININ HEDEFLERİ VE POLİTİKALARI.....	79
2.1. İSTİKRARLI VE GÜÇLÜ EKONOMİ	79
2.1.1. Büyüme ve İstihdam	80
2.1.2. Yurt İçi Tasarruflar	80
2.1.3. Ödemeler Dengesi	83
2.1.4. Enflasyon ve Para Politikası.....	91
2.1.5. Mali Piyasalar	94
2.1.6. Maliye Politikası	102
2.1.7. Sosyal Güvenlik Sistemi ve Finansmanı	108
2.1.8. Kamu İşletmeciliği ve Özelleştirme	116

2.2. YEŞİL VE DİJİTAL DÖNÜŞÜMLE REKABETÇİ ÜRETİM.....	119
2.2.1. İmalat Sanayii	119
2.2.1.2. Öncelikli Sektörler.....	128
2.2.1.2.1. Kimya.....	128
2.2.1.2.2. İlaç ve Tıbbi Cihaz.....	130
2.2.1.2.3. Elektronik.....	134
2.2.1.2.4. Makine	135
2.2.1.2.5. Elektrikli Teçhizat.....	137
2.2.1.2.6. Otomotiv	138
2.2.1.2.7. Raylı Sistem Araçları	141
2.2.2. Öncelikli Gelişme Alanları.....	143
2.2.2.1. Tarım ve Gıda.....	143
2.2.2.2. Enerji	164
2.2.2.3. Savunma Sanayii	173
2.2.2.4. Turizm	177
2.2.3. Sektörel Politikalar	186
2.2.3.1. Kamu Yatırım Politikaları.....	186
2.2.3.2. İş ve Yatırım Ortamı.....	188
2.2.3.3. Bilim, Teknoloji ve Yenilik	194
2.2.3.4. Girişimcilik ve KOBİ'ler	205
2.2.3.5. Fikri Mülkiyet Hakları.....	215
2.2.3.6. Bilgi ve İletişim Teknolojileri	228
2.2.3.7. Madencilik	240
2.2.3.8. Lojistik ve Ulaştırma.....	245
2.2.3.9. Ticaretin ve Tüketicinin Korunmasının Geliştirilmesine Yönelik Hizmetler	260
2.2.3.10. Gümrük Hizmetleri	268
2.2.3.11. İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri	273
2.2.4. Devlet Yardımları	280
2.3. NİTELİKLİ İNSAN, GÜÇLÜ AİLE, SAĞLIKLI TOPLUM.....	282
2.3.1. Eğitim	282
2.3.2. İstihdam ve Çalışma Hayatı	295
2.3.3. Sağlık	300
2.3.4. Aile.....	320
2.3.5. Kadın	323
2.3.6. Çocuk	329
2.3.7. Gençlik.....	344
2.3.8. Engelli Hizmetleri.....	356
2.3.9. Sosyal Hizmetler, Sosyal Yardımlar ve Yoksullukla Mücadele	361
2.3.10. Gelir Dağılımı	365
2.3.11. Kültür ve Sanat.....	367
2.3.12. Spor.....	379

2.3.13. Nüfus ve Yaşlanma.....	384
2.3.14. Uluslararası Göç.....	388
2.3.15. Yurt Dışında Yaşayan Türkler.....	391
2.4. AFETLERE DİRENÇLİ YAŞAM ALANLARI, SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE....	396
2.4.1. Afet Yönetimi	396
2.4.2. Kentsel Dönüşüm.....	404
2.4.3. Şehirleşme	407
2.4.4. Konut.....	410
2.4.5. Çevrenin Korunması	413
2.4.6. Kentsel Altyapı.....	417
2.4.7. Bölgesel Gelişme	426
2.4.8. Kırsal Kalkınma	430
2.5. ADALETİ ESAS ALAN DEMOKRATİK İYİ YÖNETİŞİM.....	434
2.5.1. Adalet Hizmetleri	434
2.5.2. Güvenlik Hizmetleri	445
2.5.3. Sivil Toplum.....	461
2.5.4. Kamuda Stratejik Yönetim	463
2.5.5. Kamuda Düzenleyici Etki Analizi	466
2.5.6. Yerel Yönetimler	468
2.5.7. Kamuda İnsan Kaynakları	471
2.5.8. Dijital Devlet	472
2.5.9. Kalkınma İçin Uluslararası İşbirliği	478
2.5.9.1. Teknik İşbirliği ve Kalkınma Yardımları	478
2.5.9.2. Çok Taraflı Kalkınma İşbirliği	487
2.5.10. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları	495

CUMHURBAŞKANI KARARI

Karar Sayısı: 7739

Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığınca hazırlanan ekli “2024 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı”nın onaylanmasına karar verilmiştir.

25 Ekim 2023

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

2024 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı 25 Ekim 2023
tarihli ve 32350 Mükerrer Sayılı Resmi Gazete'de
yayımlanmıştır.

Tedbir 378.5. Şirketlerin, sermaye piyasalarının sunduğu imkânlardan yaşam döngülerinin her aşamasında daha fazla yararlanmasını temin edilecek ve halka arzların artırılması için gerekli adımlar atılacaktır.	Hazine ve Maliye Bakanlığı (S), Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	1. Melek yatırımcılık ekosisteminde karşılaşılan sorunların giderilmesi ve geliştirilmeye açık alanların tespit edilmesi için sektör paydaşlarıyla istişare edilecek ve etkinliği artırmak amacıyla Bireysel Katılım Sistemi kapsamında çalışmalar yapılacaktır. 2. Girişim ekosistemine yönelik diğer politika araçları ve uygulamalarını yürüten ilgili Bakanlık tarafından Bireysel Katılım Yatırımları belgelendirme ve teşvik uygulamalarının yürütülmesi değerlendirilecektir.
Tedbir 378.6. Yastık altındaki altınların ekonomiye kazandırılması için geliştirilen Fiziki Altın Tasarruf Sistemi (FATSİ) uygulaması yaygınlaştırılacaktır.	TCMB (S), Hazine ve Maliye Bakanlığı	1. FATSİ uygulamasının etkin bir şekilde kullanılması için çalışmalar yapılacak, gerekli görülen iyileştirmeler gerçekleştirilerek uygulamanın bilinirliği ve kullanımının artırılması kapsamında tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilecektir.
Tedbir 378.9. Üçüncü ülkelerle ekonomik ve finansal ilişkiler geliştirilecek, karşılıklı ticarete yerel para birimlerinin kullanımı artırılacaktır.	TCMB (S)	1. Milli paralar cinsinden ticaretin artırılması amacıyla diğer ülke merkez bankaları ile işbirliği ve iletişim güçlendirilecektir.
Tedbir 378.10. Finansal işlemler ile finansal ürün ve hizmetlere yönelik bireysel veya kurumsal müşterilerin finans kuruluşlarıyla uyumsuzluklarına yönelik başvuruların hızlı ve tek elden değerlendirilerek çözüme kavuşturulacağı alternatif uyumsuzluk çözüm merkezi kurulacaktır.	Hazine ve Maliye Bakanlığı (S), Adalet Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı	1. Uyumsuzlukların çözüme kavuşturulmasına yönelik alternatif uyumsuzluk çözüm yolları uygulamaya konulacak, bu uygulamalar konusunda farkındalığın artırılması için eğitim, seminer ve konferans faaliyetleri yapılacaktır.
Tedbir 378.11. Finansal okuryazarlık faaliyetleri daha da yaygınlaştırılacaktır.	Hazine ve Maliye Bakanlığı (S), İletişim Başkanlığı, RTÜK, TRT	1. Finansal okuryazarlık portalı oluşturulacak, kamu spotları ve/veya dijital içerikler hazırlanacaktır.
Fintek ve dijital finans altyapısı güçlendirilecektir. (Kalkınma Planı p.379)		
Tedbir 379.1. Veri tanımları ve erişim yöntemleri belirlenecek, veri tabanları oluşturulacaktır.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (S), Adalet Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı	1. Veri merkezi sektörünün gelişmesine imkan veren düzenleyici çerçeve çalışması gerçekleştirilecektir.

d) Hedefler

Performans Göstergeleri	Birim	2022	2023(1)	2024(2)
Yeşil ve dijital dönüşümle ilgili tescilli ve geçerli patent sayısı	Adet	2 520	3 000	3 800
Türkiye orijinli uluslararası patent başvuru sayısı	Adet	1 771	1 850	2 400
Avrupa Birliğinde Tescilli Coğrafi İşaret Sayısı	Adet	8	16	30
Meslek Birliği Telif Geliri	Milyon TL	496	850	1 400

Kaynak: Türk Patent ve Marka Kurumu, Telif Hakları Genel Müdürlüğü, Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı

(1) Gerçekleşme Tahmini

(2) Program.

2.2.3.6. Bilgi ve İletişim Teknolojileri

a) Mevcut Durum

Bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) sektörünün gelişimi, bu sektörün GSYH'ye yapacağı doğrudan katkının yanı sıra, diğer sektörlerin gelişimi için de kritik önemdedir. BİT ürün ve hizmetlerinin diğer sektörlere nüfuzu, ekonominin geneli ve tüm sektörler için yenilikçiliğin geliştirilmesini ve verimlilik artışı elde edilmesini mümkün kılmaktadır.

Elektronik Haberleşme

Altyapıya dayalı rekabetin tesisini sağlamak üzere, altyapı işletmeciliği alanında Haziran 2023 itibarıyla 185 alternatif işletmeci yetkilendirilmiştir. Bu işletmecilerin son bir yılda yapmış oldukları 47 bin km fiber altyapı yatırımı ile genel fiber uzunluğu yüzde 9,6 artış göstererek 2023 yılı ikinci çeyrek itibarıyla 536.007 km'ye ulaşmıştır.

Sabit genişbant erişim pazarında, abone sayısı bazında, DSL hizmeti pazar payı Haziran 2022 itibarıyla yüzde 60,9 iken bu oran Haziran 2023 itibarıyla yüzde 56,6 olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde kablo internet hizmetinin pazar payı yüzde 7,5 seviyesinde yatay seyir izlemiştir. Yerleşik işletmelerin sabit genişbant pazarındaki payı Haziran 2023'te yüzde 56,8 iken söz konusu oran AB'de Temmuz 2021'de yüzde 38,7 olmuştur. Türkiye'de sabit genişbant erişim pazarındaki rekabet düzeyi AB ülkeleriyle kıyaslandığında düşük kalmakta, bu alandaki düzenlemelerin daha etkin şekilde uygulanması gerekliliği devam etmektedir.

Haziran 2023 itibarıyla mobil haberleşme hizmetlerini kullanan toplam abone sayısı 91,3 milyon olup 2016 yılında sunulmaya başlanan 4.5G hizmeti aktif abone sayısı aynı dönemde 67,7 milyona yaklaşmıştır. Haziran 2022 itibarıyla 71 milyon olan toplam mobil genişbant abone sayısı yüzde 4'lük artışla Haziran 2023'te 73,9 milyona yükselmiştir.

Toplam genişbant abone sayısı, bir yılda yüzde 4 artış göstererek Haziran 2023'te 93,1 milyona ulaşmıştır. Haziran 2023 itibarıyla genişbant abone yoğunluğu Türkiye için yüzde 109,1 iken bu oran OECD ülkelerinde Aralık 2022 itibarıyla yüzde 162,8'dir. Ayrıca genişbant bağlantılar üzerinden sunulan IPTV hizmeti abone sayısı Haziran 2022'deki 2.157.050 seviyesinden yüzde 6,8 artış göstererek Haziran 2023'te 2.304.434'e ulaşmıştır. 5G ve ötesi çalışmalarını koordine etmek amacıyla kurulan 5GTR forumunda test çalışmaları sürdürülmektedir.

Türkiye'nin küresel uydu haberleşme pazarındaki ağırlığını artırma politikasına paralel olarak hem televizyon yayıncılığı hem de veri iletişimi için kullanılmak üzere TÜRKSAT 5A ve 5B uyduları hizmete alınmıştır. Ayrıca yerli uydu üretimine yönelik çalışmalar kapsamında Uydu Sistemleri Entegrasyon ve Test Merkezinde üretilen Türkiye'nin ilk yerli uydusu TÜRKSAT 6A'nın test çalışmaları son aşamaya gelmiş, fırlatılmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Bilgi Teknolojileri

Eylül 2023 itibarıyla Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde yer alan 9.736 firmanın yüzde 55'i BİT alanında faaliyet göstermektedir. Aynı dönem itibarıyla, faaliyette olan 1.298 Ar-Ge merkezinden 222'si ve 326 tasarım merkezinden yedisi BİT alanında faaliyet göstermektedir.

2021-2025 Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi çalışmaları Yönlendirme Kurulu koordinasyonunda sürdürülmektedir.

Siber güvenlik sektörü, hem ekonomik boyutu hem de ulusal güvenlikle yakın ilişkisi nedeniyle kritik öneme sahiptir. Siber güvenlik sektörünün gelişmesini ve bütünleşmesini temin etmek amacıyla TÜBİTAK Siber Güvenlik Enstitüsü ve Savunma Sanayii Başkanlığı işbirliğiyle geniş katımlı bir sektör ekosistemi oluşturulmuş olup üniversitelerin de ekosisteme dâhil edilmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Bu çalışmalarla, siber güvenlik alanındaki münferit Ar-Ge faaliyetlerinin ve girişimlerin bütünleşik bir yapıda, iş birliğine dayalı olarak geliştirilmesi ve desteklenmesi amaçlanmaktadır. Dijital Dönüşüm Ofisi ve Savunma Sanayii Başkanlığı arasında 1 Şubat 2021 tarihinde imzalanan protokolle her iki kurumun da yürütücüsü olduğu kümelenmeye dâhil olan 248 firma Ekim 2023 itibarıyla 344 ürün ve 651 hizmetle faaliyet göstermektedir.

Siber güvenlik alanında yerli sektörün gelişmesini sağlamak amacıyla Dijital Dönüşüm Ofisi koordinasyonunda teşvik sistemini ve kamu alımlarını bütünleştirmeye, yerli siber güvenlik ürünlerinin olgunluk seviyelerini belirleyip kademeli olarak iyileştirmeye ve yaygınlaştırmaya yönelik çalışmalara başlanmıştır.

TABLO II: 26- Bilgi ve İletişim Teknolojileri Sektörüne İlişkin Temel Göstergeler

	2021	2022	2023 (1)	2024 (1)
Mobil Telefon Abone Sayısı (Bin)	86 289	90 298	92 250	95 000
Mobil Telefon Abone Yoğunluğu (Yüzde)	101,9	105,9	107,3	109,2
Genişbant Abone Sayısı (Bin)	88 165	90 650	95 500	100 000
Genişbant Abone Yoğunluğu (Yüzde)	104,1	106,3	111	115
Kablo TV Abone Sayısı (Bin)	1 415	1 439	1 450	1 500
İnternet Kullanan Bireylerin Oranı (Yüzde)	82,6(2)	85(2)	87,1(2)	90
İnternet Erişimine Sahip Hane Oranı (Yüzde)	92(3)	94,1(3)	95,5(3)	97,5
İnternet Erişimine Sahip Girişimlerin Oranı (Yüzde)	95,3(4)	96(4)	96(4)	98,4
BİT Pazar Büyüklüğü (Milyar Dolar)	22,2	20,3	22,6	23,6
- Telekomünikasyon	10,4	7,9	9,7	11
- Bilgi Teknolojileri	11,8	12,4	12,9	12,6
İnternette Alışveriş Yapanların Oranı (Yüzde) (5)	44,3	46,2	49,5	53

Kaynak: Strateji ve Bütçe Başkanlığı, BTK, TÜİK, IDC, Bankalararası Kart Merkezi

(1) Gerçekleşme Tahmini

(2) TÜİK 16-74 yaş arası nüfus verisidir.

(3) TÜİK verisidir.

(4) Seçilmiş sektörlerde 10 ve üzeri çalışanı olan girişimler bazında olup TÜİK verisidir.

(5) İnternet üzerinden kişisel kullanım amacıyla satınalma oranıdır.

TÜİK İşgücü İstatistikleri Araştırması sonuçlarına göre 2022 yılı ikinci çeyreğinde 251 bin kişi olan BİT sektöründeki istihdam sayısı 2023 yılının aynı döneminde 308 bin kişiye yükselmiştir.

2023 yılı Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması sonuçlarına göre 16-74 yaş grubundaki bireyler arasında internet kullananlar yüzde 87,1'e ulaşırken bu oran kadınlarda yüzde 83,3, erkeklerde yüzde 90,9 olarak gerçekleşmiştir. İnternete erişim imkânı olan hanelerin oranı 2022'de yüzde 94,1 iken 2023'te yüzde 95,5'e yükselmiştir.

2023 yılı Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması sonuçlarına göre 10 ve üzeri çalışana sahip girişimler içinde sabit genişbant internet bağlantısına ve internet erişimine sahip olan girişimlerin oranı, sırasıyla yüzde 92,4 ve yüzde 96 olarak gerçekleşmiştir. İnternet sayfasına sahip girişimlerin oranı 2022 yılında yüzde 51,2 seviyesinden 2023 yılında yüzde 55,9'a yükselmiştir. Yapay zekâ teknolojisi kullanan girişimlerin oranı ise 2022 yılında yüzde 3,5 olarak gerçekleşirken bu oran 2023 yılında yüzde 5,5 olarak gerçekleşmiştir.

Kişisel Verileri Koruma Kurumu tarafından, faaliyete geçtiği 2017 yılından itibaren idari içtihat niteliğinde 17 kurul kararı ve sekiz ilke kararı yayımlanmıştır. Ayrıca Kişisel Verileri Koruma Kurulu tarafından, 85,5 milyon TL'si 2022 yılında olmak üzere 2017 yılından bu yana toplam 152,7 milyon TL idari para cezası uygulanmıştır.

Yayıncılık

Eylül 2023 itibarıyla, karasal ortamdan geçici yayın hakkına sahip televizyon yayın hizmeti sunan 167, radyo yayın hizmeti sunan 947 medya hizmet sağlayıcı bulunmaktadır. Uydu ortamından yayın lisansına sahip 311 televizyon ve 100 radyo bulunurken, kablo ortamından ise 154 televizyon ve 16 radyo hizmet sunmaktadır.

Radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerini internet ortamından sunmak isteyen medya hizmet sağlayıcılarının yayın lisansı, bu yayınları internet ortamından iletmek isteyen platform işletmecilerinin ise yayın iletim yetkisi alma zorunluluğu mevcuttur. Bu kapsamda, 17 platform işletmecisinin yayın iletim yetkisi ve internet ortamından yayın hizmeti sunan 36 kuruluşun televizyon, 11 kuruluşun radyo, 42 kuruluşun ise isteğe bağlı yayıncılık hizmeti lisansı bulunmaktadır.

b) Amaç

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde yerli katma değer artırılması, bu teknolojilerin etkin ve yaygın kullanılması yoluyla ekonomide verimliliğin ve rekabetçiliğin sağlanması ve orta vadede teknolojiye dışa bağımlılığın azaltılması temel amaçtır.

c) Politika ve Tedbirler

Politika/Tedbir	Sorumlu/İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Yürütülecek Faaliyetler ve Projeler
Teknolojik gelişmeler ışığında kamu ve özel sektör eliyle işletilen elektronik haberleşme altyapılarının rekabetçiliği ve sürdürülebilirliği sağlanacaktır. (Kalkınma Planı p.576)		
Tedbir 576.1. Ulusal Genişbant Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanarak yürürlüğe konulacaktır.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (S), Strateji ve Bütçe Başkanlığı, BTK, Rekabet Kurumu, STK'lar	1. Ulusal Genişbant Stratejisi ve Eylem Planına yönelik taslak belge çalışmaları ilgili kamu kurum ve kuruluşları ve sektör paydaşlarıyla birlikte yürütülecektir.

Tedbir 576.3. Paydaşlarla işbirliği içerisinde rekabetin güçlendirilmesine yönelik düzenlemeler yapılacaktır.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (S), BTK	1. Şebekeler üstü hizmetlere yönelik çalışma yürütülecektir.
Yüksek hızlı, kaliteli, güvenli ve uygun maliyetli erişim imkânı sunan sabit ve mobil genişbant altyapıları yaygınlaştırılacaktır. (Kalkınma Planı p.577)		
Tedbir 577.1. Elektronik haberleşme sektöründe rekabetin güçlendirilmesi amacıyla altyapı kurulumuna ilişkin izin ve geçiş hakkı, altyapının ortak kullanımı ve tesis paylaşımı süreçleri iyileştirilecektir.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (S), BTK	1. Pasif altyapı kurulumunun kolaylaştırılması ile geçiş hakkı izinlerine ilişkin ödenecek bedellerin yeknesak hale getirilmesi çalışmaları kapsamında yasal düzenleme yapılacaktır. 2. Referans teklifler ile ilgili usul ve esaslar gözden geçirilecektir.
Tedbir 577.2. Elektronik haberleşme işletmecileri üzerindeki kamusal yükler hafifletilecektir.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (S), Hazine ve Maliye Bakanlığı, BTK	1. Elektronik haberleşme işletmecileri üzerindeki kamusal yüklerin mali boyutunun ortaya konacağı bir rapor hazırlanacaktır.
Tedbir 577.3. İnternet Değişim Noktası (İDN) kurulmasına yönelik usul ve esaslar belirlenecek, İDN kurulumu gerçekleştirilecektir.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (S), BTK	1. İnternet Değişim Noktası (İDN) kurulumu için gerekli mevzuat çalışmaları yapılacaktır.
Tedbir 577.5. Olası afet durumlarında kesintisiz iletişime imkân verecek şekilde elektronik haberleşme hizmetlerinin sunulmasına ilişkin çalışmalar yürütülecektir.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (S), BTK	1. Afet Haberleşme Grubu Planı gerçekleşen afetler sonrası oluşan ihtiyaçlar çerçevesinde güncellenecektir.
Genişbant altyapıları, ticari olarak ulaştırılmayan bölgelerde devlet desteğiyle kurulup işletilecektir. (Kalkınma Planı p.578)		
Tedbir 578.1. Bölgesel farklılıklar dikkate alınarak altyapıların geliştirilemediği bölgelerde genişbant altyapı kurulumu teşvik edilecektir.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (S), BTK	1. Fiber altyapı açısından desteklenmesi öngörülen yerlerin belirlenmesi, ilgili etki analizi çalışmalarının yapılması, destek ve teşvik yöntemleriyle ilgili alternatiflerin ortaya konulması ve maliyetin tespit edilmesine ilişkin bir rapor hazırlanacaktır.
Tedbir 578.2. Altyapısı bulunmayan yerleşim yerlerinde mobil haberleşme altyapısı kurulumları sürdürülecektir.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (S), BTK, TÜRKİSAT	1. Mobil haberleşme altyapısının olmadığı yerleşim yerlerine altyapı kurulumu kapsamında projenin 3. fazı çerçevesinde bin yerleşim yerine mobil ses ve internet hizmeti götürülecektir.

		2. Evrensel hizmet kapsamında kurulmuş ve teknolojik ömrünü tamamlamış olan sabit haberleşme altyapısının mobil haberleşme sistemlerine dönüştürülmesine yönelik adımlar belirlenerek uygulama başlatılacaktır.
BİT sektöründe yerli ürün ve hizmet gelişimi desteklenerek yerlilik oranları artırılacaktır. (Kalkınma Planı p.579)		
Tedbir 579.1. Bilgi ve iletişim teknolojileri sektöründe faaliyet gösteren yerli firmaların çalışma alanları, işgücü nitelikleri ve olgunluk seviyelerini içeren sektörel veri altyapısı oluşturulacaktır.	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S), Ticaret Bakanlığı, Savunma Sanayi Başkanlığı, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi	1. Yazılım sektörüne yönelik envanter çalışması tamamlanacaktır. 2. Türkiye Yazılım Envanteri geliştirilecek portal marifetiyle açık veri olarak paylaşılacaktır.
Tedbir 579.4. Kamunun BİT alımı süreçleri bütüncül olarak iyileştirilecek, buna ilişkin usul ve esaslar belirlenecektir.	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (S), Hazine ve Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Kamu İhale Kurumu, DMO	1. Bulut hizmetleri, Kamu Bilişim Hizmet Alımı Kapsamında Katılımcıların Yetkilendirilmesi Hakkında Yönetmelik kapsamına alınacaktır.
Tedbir 579.5. Yerli üretimde rekabet güçlendirilerek yerli ürünlerin küresel muadil ürünler kalitesine ve rekabetçi fiyatlara sahip olmaları sağlanacaktır.	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S), Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Savunma Sanayii Başkanlığı	1. Teknolojik gelişmeler ve Milli Teknoloji Hamlesi doğrultusunda belirtilen mevzuat düzenlemeleri yapılarak uygulama süreçleri takip edilecektir. 2. Uygulama süreçlerinden elde edilen bilgilerle iyileştirme, kapsam genişletme çalışmaları yapılacaktır. 3. Farkındalık faaliyetleri yürütülecektir.
Tedbir 579.6. Elektronik haberleşme sektöründe yeni nesil mobil teknolojiler başta olmak üzere sektörel ihtiyaçlara uygun şekilde araştırmadan ticarileştirmeye kadar tüm süreçleri kapsayan yerli üretim ve Ar-Ge destekleri verilecektir.	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S), Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, BTK, TÜBİTAK	1. 5G, 6G ve ötesi haberleşme teknolojileri kapsamında Avrupa Tedarik Zincirinin Oluşturulması ve 5G-Mobix projeleri kapsamında planlanan faaliyetler yürütülecektir.

Yeni nesil mobil haberleşme teknolojilerine geçişin etkin bir şekilde yönetimi sağlanacaktır. (Kalkınma Planı p.580)		
Tedbir 580.2. Geçmiş yetkilendirmelerde kazanılan deneyimle birlikte kullanıcı ihtiyaçları ve sektörel gelişmelere uygun şekilde uluslararası gelişmeler çerçevesinde yerli haberleşme altyapılarının kurulumu gözetilerek 5G'ye yönelik yetkilendirme çalışmaları tamamlanacak, 6G'ye yönelik ulusal ve uluslararası çalışmalar takip edilecektir.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (S), BTK	1. Yerli ve milli haberleşme altyapılarının kurulumu da gözetilerek 5G'ye geçiş sürecine ilişkin yol haritası belirlenecektir.
Tedbir 580.3. Başta alçak yörünge uydular olmak üzere uydu üzerinden sağlanan genişbant hizmetlerinin yapılacak düzenlemeler çerçevesinde tüm yurтта sunulmasına yönelik faaliyetler yürütülecek, yerlileştirmeye yönelik çalışmalar başlatılacaktır.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (S), BTK, TÜBİTAK	1. Montaj, Entegrasyon, Test, Nakliye ve Fırlatma faaliyetleri tamamlanacak, fırlatmadan sonra hedef yörüngeye ulaşım ve yörünge performans test faaliyetleri tamamlanarak TÜRKSAT 6A uydusu hizmete alınacaktır. 2. Düşük Yörünge Uyduları Üzerinden (NGSO) hizmet sunum şartlarının belirlenmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.
Ulusal siber güvenliğin sağlanmasına yönelik stratejik, düzenleyici ve teknolojik çalışmalar gerçekleştirilecek, kurumsal yapılanma güçlendirilecektir. (Kalkınma Planı p.581)		
Tedbir 581.1. Siber Güvenlik Stratejisi ve Eylem Planı yeni nesil siber tehditler ve teknolojik gelişmeler çerçevesinde güncellenecektir.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (S), Cumhurbaşkanlığı Dönüşüm Ofisi, BTK, İlgili Tüm Kamu Kurum ve Kuruluşları	1. Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi ve Eylem Planı (2024-2027) hazırlanarak yayımlanacaktır.
Tedbir 581.2. AB'nin Şebeke ve Bilgi Güvenliği Direktifi (NIS2) ile siber güvenlik alanındaki yeni çalışmaları ve uluslararası alanda en iyi uygulamalar dikkate alınarak ulusal siber güvenliğin sağlanmasına yönelik düzenlemeler yapılacaktır.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (S), Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, BTK	1. Ulusal siber güvenliğin sağlanmasına ve siber caydırıcılığın artırılmasına yönelik yönetmelik yayımlanacaktır. 2. Nesnelerin interneti güvenliğine yönelik düzenleme çalışması yapılacaktır. 3. Nesnelerin interneti cihazlarına yönelik siber güvenlik taramaları gerçekleştirilecektir.

	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (S), Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, BTK, Kişisel Verileri Koruma Kurumu, İlgili Tüm Kamu Kurum ve Kuruluşları	<p>4. Hazırlık çalışmaları devam eden Ulusal siber güvenlik çatı mevzuatı ile ilişkili olarak ihtiyaç duyulan ikincil düzenlemeler belirlenecektir.</p> <p>5. Uzaktan imza hizmetine yasal altyapı teşkil etmek üzere 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu ve ilgili diğer mevzuata dönük çalışmalar yürütülecektir.</p> <p>6. Uzaktan imza hizmetinin kamu kurumlarında ve özel sektörde kullanımının yaygınlaştırılması için farkındalık çalışmaları yapılacaktır.</p>
Tedbir 581.3. Ulusal siber güvenlik faaliyetlerinin en üst seviye koordinasyonu sağlanacak, bu kapsamda kurumlar arası işbirliğini tesis edecek etkin bir koordinasyon ve idare yapısı oluşturulacaktır.	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (S), Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	<p>1. Ulusal siber güvenlik organizasyonundaki fonksiyon, görev ve sorumlulukları düzenleyen müstakil bir siber güvenlik mevzuatı yayımlanacaktır.</p> <p>2. 2024-2028 Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi ve Eylem Planı hazırlık çalışmaları koordine edilerek eylem ve faaliyetlerin dijital ortamda izlenmesine yönelik mekanizma geliştirilecektir.</p> <p>3. Ulusal siber güvenlik acil durum ve kriz yönetim planının oluşturulmasına yönelik çalışma gerçekleştirilecektir.</p> <p>4. Siber tehdit istihbaratı paylaşım ağı güçlendirilecektir.</p>
Tedbir 581.4. Siber tehdit istihbaratı edinimi ve paylaşımı süreçleri, kaynak çeşitliliğinin artırılması, yapay zekâ ve büyük veri analitiği uygulamalarının geliştirilmesi suretiyle güçlendirilecek, ulusal siber güvenliği tehdit edecek unsurların erken tespitine ve önlenmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (S), Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, BTK	<p>1. Siber tehdit istihbaratı kaynakları için ihtiyaç analizi yapılacaktır.</p> <p>2. Olay müdahale ve koordinasyon kapasitesi artırılabilecektir.</p> <p>3. Ortalama alan adları, zararlı yazılım komuta kontrol merkezleri ve botnetlerin tespitine yönelik çalışmaların yapılabilmesi için yapay zekâ ve büyük veri analitiği destekli siber güvenlik projeleri için çalışmalar başlatılacaktır.</p>

Tedbir 581.5. Ulusal ölçekte siber güvenlik teknik altyapısı güçlendirilecek, altyapının tüm unsurları arasında etkileşim artırılacaktır.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (S), TÜBİTAK	1. Kurum ve kuruluşlarda yer alan ve USOM ile doğrudan koordineli olarak çalışan siber olaylara müdahale ekiplerinin (SOME) olgunluk seviyelerinin belirlenmesi ve geliştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.
Tedbir 581.6. Kritik altyapılarda bilgi güvenliği yönetim sistemi kurulmasına yönelik usul ve esaslar belirlenerek hayata geçirilecektir.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (S), Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, BTK	1. Kritik altyapılarda bilgi güvenliği yönetim sistemi kurulmasına yönelik süreç analizi yapılacaktır. 2. Kritik altyapılarda bilgi güvenliği yönetim sistemi kurulmasına yönelik düzenleme çalışması gerçekleştirilecektir.
Tedbir 581.7. İhtiyaç duyulan alanlarda siber güvenlik standartları oluşturulacaktır.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (S), Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Savunma Sanayii Başkanlığı, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, BTK, TSE	1. AB Siber Güvenlik Kanunu kapsamında sertifikasyon mekanizması incelenecek, siber güvenlik ürün, hizmet ve süreçlerine yönelik ihtiyaç duyulan standartlar belirlenecektir.
	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S), Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi	2. Sanayinin bilgi ve iletişim güvenliği kapsamında hazırlanan rehberle ilişkin maddelerin Bilgi ve İletişim Güvenliği Rehberine derç edilmesi sağlanacaktır. 3. Rehber kapsamında denetime tabi tutulacak kritik işletmelerin belirlenmesine yönelik model geliştirilecektir. 4. Rehber uyarınca denetim süreci ile ilgili hazırlıklar yapılacaktır. 5. Rehberle ilişkin farkındalık faaliyetleri yürütülecektir.
Yerli siber güvenlik ekosisteminin gelişmesi, milli çözümlerin yaygınlaşması ve uluslararası rekabet gücünün artırılması sağlanacaktır. (Kalkınma Planı p.582)		
Tedbir 582.2. Siber güvenliğe yönelik test altyapıları geliştirilecektir.	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (S), Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Savunma Sanayii Başkanlığı, TSE	1. Üniversitelerin siber güvenlik uygulama ve araştırma merkezleri ile siber güvenlik test yatağı, entegrasyon laboratuvarlarına ilişkin mevcut durum analizi yapılacaktır.

Tedbir 582.3. Başta kamu kurumları olmak üzere yerli siber güvenlik ürünlerinin kullanımı artırılabacaktır.	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (S), Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Savunma Sanayii Başkanlığı, DMO, YÖK, TÜBİTAK	1. Siber güvenlik sektörünün gelişimi ve küresel pazarda yer alması için yol haritası hazırlanacaktır.
Ülkemizde siber güvenlik bilinci ve nitelikli insan kaynağı geliştirilecektir. (Kalkınma Planı p.583)		
Tedbir 583.1. Siber güvenlik alanında nitelikli işgücünün yetiştirilmesine ve kariyer olanaklarının iyileştirilmesine yönelik programlar geliştirilecektir.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (S), Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, BTK	1. Nitelikli genç istihdama yönelik siber güvenlik yarışmaları düzenlenecektir.
	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (S), Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, YÖK, CBİKO, MYK, STK'lar	2. Siber güvenlik alanında çalışan personelin meslek standartlarını belirlemeye yönelik işbirliği ve koordinasyon çalışmaları gerçekleştirilecektir.
Tedbir 583.3. Sektör ihtiyaçlarına uygun işgücünün yetiştirilmesi amacıyla eğitim içerikleri, niteliği ve ortamı geliştirilecektir.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (S), Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, TÜBİTAK, BTK	1. Çevrimiçi ve laboratuvar ortamında siber güvenlik eğitimleri gerçekleştirilecektir. 2. BTK Akademi üzerinden çevrim içi siber güvenlik eğitimleri sürdürülecektir 3. Fetih Siber Talimhanede uygulamalı siber güvenlik eğitimleri gerçekleştirilecektir.
Tedbir 583.4. Siber güvenlik alanında toplumsal farkındalığın artırılmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (S), Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, İletişim Başkanlığı, BTK, TÜBİTAK	1. İlk ve ortaöğretim seviyesinde siber güvenliğe yönelik ders içeriğinin geliştirilmesi çalışmaları yapılacaktır. 2. Bilgi ve İletişim Güvenliği Rehberi Uyum ve Denetim süreci ile bilgi güvenliği farkındalığına yönelik eğitim programı oluşturulacaktır. 3. Siber güvenlik farkındalığına yönelik seminer, eğitim, yarışma gibi etkinlikler gerçekleştirilecektir.
Ulusal ölçekte veri yönetim çerçevesi belirlenerek gerekli teknik, kurumsal ve mevzuat altyapısı geliştirilecektir. (Kalkınma Planı p.584)		
Tedbir 584.1. Ulusal Veri Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanarak uygulamaya konulacaktır.	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (S), Adalet Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Kişisel Verileri Koruma Kurumu, TÜİK	1. Veri Yönetimi Mevcut Durum ve İhtiyaç Değerlendirmesi Raporu hazırlanacaktır. 2. Ulusal Veri Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanacaktır.

Tedbir 584.2. Sınır aşan veri transferlerine ilişkin temel yaklaşım ve kuralları ortaya koyan çalışmalar yapılacaktır.	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (S), Dışişleri Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Kişisel Verileri Koruma Kurumu	1. Yurt dışına veri aktarımına ilişkin ulusal politikaların ticareti destekleyici çerçeveye dönüştürülmesi için bir yönetim yapısı oluşturulacaktır.
Ülkemizin veri depolama, işleme ve iletimi faaliyetleri kapsamında dışa bağımlılığı azaltılacak, bölgesel veri merkezi üssü olması için gerekli tedbirler alınacaktır. (Kalkınma Planı p.585)		
Tedbir 585.1. Veri merkezi hizmeti sunan yerli firmaların gelişimini teşvik edecek ve rekabeti etkinleştirecek mekanizmalar oluşturulacaktır.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (S), Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, BTK, Kişisel Verileri Koruma Kurumu, TÜBİTAK	1. Veri merkezi sektörünün gelişmesine imkân veren düzenleyici çerçeve çalışması yürütülecektir.
	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (S), Adalet Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, BTK, TÜBİTAK	2. Veri merkezi, bulut bilişim ve platform hizmet sektörlerinin geliştirilmesine yönelik mevzuat yürürlüğe konulacaktır.
Tedbir 585.2. Veri merkezlerine yönelik güvenlik ve hizmet sunum standartları geliştirilecektir.	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S), TSE, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, BTK	1. Sektörün ihtiyaç duyduğu alanlarda standartlar geliştirilecektir.
Açık kaynak kodlu yazılım ekosistemi geliştirilecektir. (Kalkınma Planı p.586)		
Tedbir 586.1. "Türkiye Açık Kaynak Platformu" sürdürülebilir ve etkin bir yapıya dönüştürülecektir.	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S), Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi	1. Türkiye Açık Kaynak Platformu bünyesinde ele alınacak açık kaynak kodlu projelerin sayısı artırılacaktır.
Tedbir 586.2. Açık kaynak teknolojilerin tanıtılması ve eğitim kaynakları sunulması ile vatandaşların hem kullanım hem de geliştirici olarak daha aktif rol alması sağlanacaktır.	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S), Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi	1. Teknoloji ve bilim fuarlarına katılım sağlanarak açık kaynak teknolojilerin tanıtımı yapılacaktır.
Tedbir 586.3. Açık Kaynak Kodlu Yazılım Kümelenmesi kurulacaktır.	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S), Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, TÜBİTAK	1. Açık kaynak kodlu yazılım alanında faaliyet gösteren firma, STK ve üniversite envanteri çıkarılacaktır. 2. Açık kaynak kodlu yazılım alanında faaliyet gösteren firmalar arasında yatay işbirliğini tesis eden ve rekabet öncesi işbirliği faaliyetlerinin belirleneceği çalıştaylar düzenlenecektir. 3. Açık kaynak kodlu yazılım kullanımını yaygınlaştırmak üzere eğitim ve farkındalık programları düzenlenecektir.

KOBİ'lerin dijital dönüşümünde bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkin şekilde kullanımı sağlanacaktır. (Kalkınma Planı p.587)		
Tedbir 587.2. KOBİ'lerin ortak ihtiyaçları merkezi çözümler ve veri paylaşım platformlarından yararlanılarak karşılanacaktır.	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S), Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi	1. Bulut Tabanlı Dijital Dönüşüm Merkezi ile OSB'lerde yer alan KOBİ ve sanayi kuruluşlarının dijital dönüşüm için kullanacağı teknolojilerin servis tabanlı entegre edildiği bir altyapı kurulacaktır.
Bilgi ve iletişim teknolojileri sektöründeki insan kaynağını ve niteliğini artırmaya yönelik kamu, üniversite ve STK işbirliği içerisinde programlar oluşturacaktır. (Kalkınma Planı p.588)		
Tedbir 588.2. Uzaktan ya da yerinde yurt dışına çalışmakta olan yazılımcıların yerli bilişim sektörünün katma değerini artıracak şekilde istihdam edilebilmeleri için önlemler alınacaktır.	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (S), Hazine ve Maliye Bakanlığı Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi	1. Üniversitelerin ilgili bölümlerinden yeni mezun olan ve belirli bir süre aynı şirkette çalışan kişilere yönelik yeni yazılımcı teşviki uygulaması hayata geçirilecektir.
Toplumda dijital okuryazarlık oranı artırılabilecektir. (Kalkınma Planı p.589)		
Tedbir 589.1. Toplumun farklı kesimlerinde dijital becerilerin geliştirilmesine yönelik faaliyetler yürütülecektir.	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (S), Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi	1. Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesinde faaliyetlerine başlayacak olan Dijital Dönüşüm Yetenek Merkezinde oyun ve kodlama atölyelerine ek yapay zekâ ve ilgili teknoloji alanlarında yeni atölyeler açılacaktır.
İleri dijital teknolojilerin geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve bu teknolojileri kullanacak iş gücünün yetiştirilmesini desteklemek amacıyla mekanizmalar kurgulanacaktır. (Kalkınma Planı p.590)		
Tedbir 590.1. Kamu kurumlarının ve özel sektörün dijital teknolojiler alanında ortak çözümler geliştirecekleri ekosistem güçlendirilecektir.	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (S), Gençlik ve Spor Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Üniversiteler	1. Dijital İnovasyon İş Birliği Platformu yeni üniversite altyapıları, özel sektör ve STK'ların katılımıyla genişletilecektir. 2. Kamuda kullanılan ürün ve çözümlere yönelik paydaşlar arasında iş birliğini geliştirmek, gelişen teknolojilere uyum hızlandırmak, desteklemek ve koordinasyonu sağlamak üzere Kamu Teknolojileri Kümelenmesinin oluşturulması için ihtiyaç analizi yapılacaktır.
Yapay zekâ alanındaki temel teknolojilerin geliştirilmesi desteklenecek ve kullanımı yaygınlaştırılacaktır. (Kalkınma Planı p.591)		
Tedbir 591.1. Kamu, üniversite ve özel sektörün yapay zekâ alanındaki işbirlikleri güçlendirilecektir.	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (S), Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TÜİK	1. Yapay Zekâ Risk Haritası oluşturulacaktır.

Tedbir 591.2. Yapay zekâ alanında uluslararası işbirlikleri artırılacaktır.	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (S), Dışişleri Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı,	1. NATO, GPAI ve CAI toplantılarında Yapay Zekâ Etiği çalışmalarına katkı sağlanacaktır.
Tedbir 591.3. Yapay zekâ teknolojilerinin doğurduğu ihtiyaçlara yönelik gerekli hukuki düzenlemeler yapılacaktır.	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (S), Adalet Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Türk Patent ve Marka Kurumu, Telif Hakları Genel Müdürlüğü	1. Yapay zekâ uygulamalarının etik ve hukuki boyutlarını tespit edebilmek; mevcut hukuki düzenlemelerin yapay zekâ kaynaklı sosyoekonomik dönüşüme uyumunu sağlamak ve olası sonuçlarını önceden değerlendirebilmek amacıyla araştırmalar gerçekleştirilecek ve uluslararası arenada bu alanda yürütülen çalışmalar takip edilecektir. 2. Yapay zekâ teknolojilerinin hukuki ve cezai sorumluluklar üzerindeki etkisi ile dönüşen fikrî mülkiyet hakları konusunda, mevcut mevzuatın güncellenmesine veya ihtiyaç dâhilinde yeni düzenlemelerin çıkarılmasına ilişkin çalışmalar yürütülecektir.
Kamu ve özel sektör işbirliği içerisinde, rekabetçi bir ortamda, kaliteli görsel-işitsel içerik üretimi ve ihracatını artırmaya, markalaşmayı sağlamaya, yüksek katma değer üretmeye ve sektörün ekonomiye katkısını artırmaya yönelik düzenlemeler yapılacaktır. (Kalkınma Planı p.592)		
Tedbir 592.6. Türk Dili Konuşan Ülkeler Yayıncılık Düzenleyici Kuruluşları Birliği oluşturulması için diplomatik girişimler yürütülecektir.	RTÜK (S)	1. Türk Devletleri Yayıncılık Düzenleyici Otoriteleri Forumu (T-BRAF) kurulacaktır.
Tedbir 592.7. Gelişen medya teknolojilerine yönelik ülkemiz konumlanışının belirlenmesi yönünde çalışmalar yürütülecektir.	RTÜK (S), BTK	1. 5G yayıncılık teknolojisinin test ve kullanımıyla ilgili gelişmeler takip edilerek mevcut yayıncılık sistemine uyumu sağlanacaktır.
Tedbir 592.8. Medya okuryazarlığının geliştirilmesine yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.	RTÜK (S)	1. Medya okuryazarlığına ilişkin seminer ve eğitimler düzenlenecektir.

d) Hedefler

Performans Göstergeleri	Birim	2022	2023(1)	2024(2)
Mobil Genişbant Abone Yoğunluğu	Yüzde	84	86,8	89,6
Fiber Genişbant Abone Yoğunluğu	Yüzde	6,7	7,5	8,3
BM-ITU Küresel Siber Güvenlik Endeksinde Türkiye'nin Sıralaması (175 Ülke Arasında)	Sıra	11	10	10
İnternet Kullanım Oranı	Yüzde	85,0	87,1	90,0
Kadınların İnternet Kullanım Oranı (3)	Yüzde	80,9	83,3	86,5
Erkeklerde İnternet Kullanım Oranı	Yüzde	89,1	90,9	93,0

(1) Gerçekleşme Tahmini

(2) Program

(3) 16-74 yaş aralığındaki kadınlar içerisinde internet kullananların oranıdır.

2.2.3.7. Madencilik

a) Mevcut Durum

Covid-19 pandemisi 2020 yılında emtia fiyatlarında çok keskin bir düşüşe ve tedarik zinciri problemlerine neden olmuştur. Sonrasında emtia fiyatları yeniden artışa geçerek 2022 yılının ikinci çeyreğinde zirve yapmış ve ardından tekrar düşüş eğilimine geçmiştir. Ham petrol varil fiyatları Nisan 2020'de 22 dolar düzeyine inmiş, Mayıs 2022'de 120 dolar seviyesine yükselmiş ve sonra tekrar düşüşe geçerek Ekim 2023 itibarıyla 85 dolar seviyesine gelmiştir. Doğal gaz ve kömür fiyatlarında da benzer dalgalanmalar yaşanmıştır.

Enerji fiyatlarındaki bu dalgalanmalar başta metaller olmak üzere madencilik sektörü üretim maliyetlerinin artışını da tetiklemiş ve 2020 yılında sektörde durgunluğa neden olmuştur. 2021 ve 2022 yıllarında dünya piyasalarındaki iyileşme ile üretimde ve ihracattaki hızlı toparlanmanın oluşturduğu baz etkisinin 2023 yılında sektörel dış ticaret göstergelerine yansıtıldığı görülmektedir.

Madencilik sektöründe 2022 yılında üretimde sınırlı bir düşüş görülürken ithalat ve ihracatta artış yaşanmıştır. Ocak-Ağustos 2023 döneminde ithalatta yüzde 39,7, ihracatta yüzde 22,2 azalış, üretimde ise yüzde 5,1 artış gerçekleşmiştir. İhracatta en önemli paya sırasıyla mermer, çinko, bakır, feldspat, krom, kurşun ve bor, ithalatta ise ham petrol ve doğal gaz, taşkömürü, demir ve fosfat sahiptir.

TABLO II: 27- Madencilik ile İlgili Temel Göstergeler

	2019	2020	2021	2022	2023(2)
GSYH İçindeki Payı (Yüzde) (Cari Fiyatlarla)	1	1,2	1,3	1,4	1,2
Üretim Artışı (Yüzde) (1)	1,5	-1,5	14,4	-1,1	5,1
İhracat (Milyon Dolar) (Cari Fiyatlarla)	3 195	2 932	4 060	4 622	2 474
İhracat Artışı (Yüzde)	-6	-8,4	38,4	13,9	-22,2
Toplam İhracat İçindeki Payı (Yüzde)	1,9	1,7	1,8	1,8	1,5
İthalat (Milyon Dolar) (Cari Fiyatlarla)	31 748	22 334	40 086	75 344	31 175
İthalat Artışı (Yüzde)	9,6	-29,5	79,5	88	-39,7
Toplam İthalat İçindeki Payı (Yüzde)	15,7	10,2	14,8	20,7	12,6
Kurulan İşletme Sayısı	643	721	722	841	403
Kapanan İşletme Sayısı	84	131	145	178	124

Kaynak: TÜİK, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, TOBB, MTA

(1) NACE Rev.2 Sınıflamasına Göre Aylık Sanayi Üretim Endeksi (2015=100)

(2) Ocak-Ağustos 2023 dönemi